

Lög og reglur um opinber innkaup – Frh.

Háskóli Íslands janúar 2007

Guðmundur I Guðmundsson

Innkaupastefna ríkisins (Aðild að EES)

- Samþykkt í ríkisstjórn 15. nóvember 2002
 - Markmið innkaupastefnunnar eru:
 - Mælanleg markmið
 - Almennar forsendur innkaupastefnunnar
 - Sérstakar áherslur í innkaupum 2003_2006
 - Aðild að Evrópska efnahagssvæðinu frá 1. janúar 1994.
 - **ÚTBOÐSSKYLDA**
 - Auglýsingaskylda
-

Framlagning gagna

- Heilmilt að gefa bjóðanda færi á að auka við framkomin gögn eða skýra þau.
 - Frávik frá meginreglunni um bann við viðræðum kaupanda og seljanda eftir að tilboð hafa verið opnuð.
 - Jafnræðisreglan
 - Skýringarviðræður.
-

Fyrirspurnir og athugasemdir á tilboðstíma

- Skriflegar.
 - Innan níu/sex almanaksdaga fyrir opnun.
 - Komin til bjóðenda innan fjögurra sólarhringa fyrir opnun.
-

Tilboð afturkölluð

- Bjóðandi getur hvenær sem er fram að opnun afturkallað tilboð sitt, skal gert skriflega.

Opnun frestað

- Með minnst fjögurra almanaksdaga fyrirvara.
 - Ef ekki þá skal halda opnunarfund og skráð hverjir skiluðu inn tilboðum, án þess að opna tilboðin og þeim einum boðin áframhaldandi þáttaka.
-

Afhending tilboða

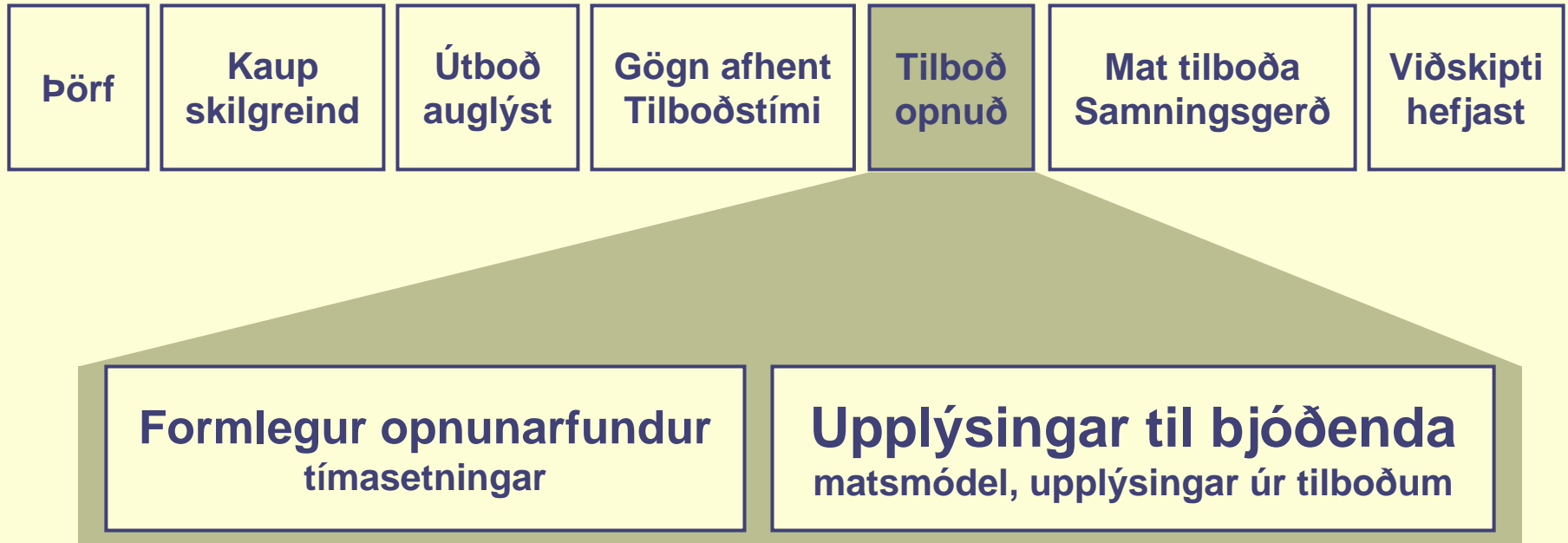
- Í lokuðu umslagi.
 - Þjóðandi ábyrgur fyrir að tilboð komist í réttar hendur fyrir opnun.
 - Skila inn heildartilboðsfjárhæð, einingarverð og önnur gögn fylgja í lokuðu umslagi, í pósti degi áður. Einingaverð ekki tekin til skoðunar nema tilboð komi til álita.
 - Þjóðendur viðstaddir opnun
-

Tilboð fleiri aðila

- Fleiri en einn bjóðandi geta staðið saman að tilboði enda telst þá vera um solidariska ábyrgð að ræða.
 - Þurfa að standast sömu kröfur og áður er getið varðandi hæfi, hver fyrir sig.
 - Einn getur verið í forsvari.
 - Ath. samkeppnislög (ólöglegt samráð).
-

Útboðsferlið

Opnun tilboða

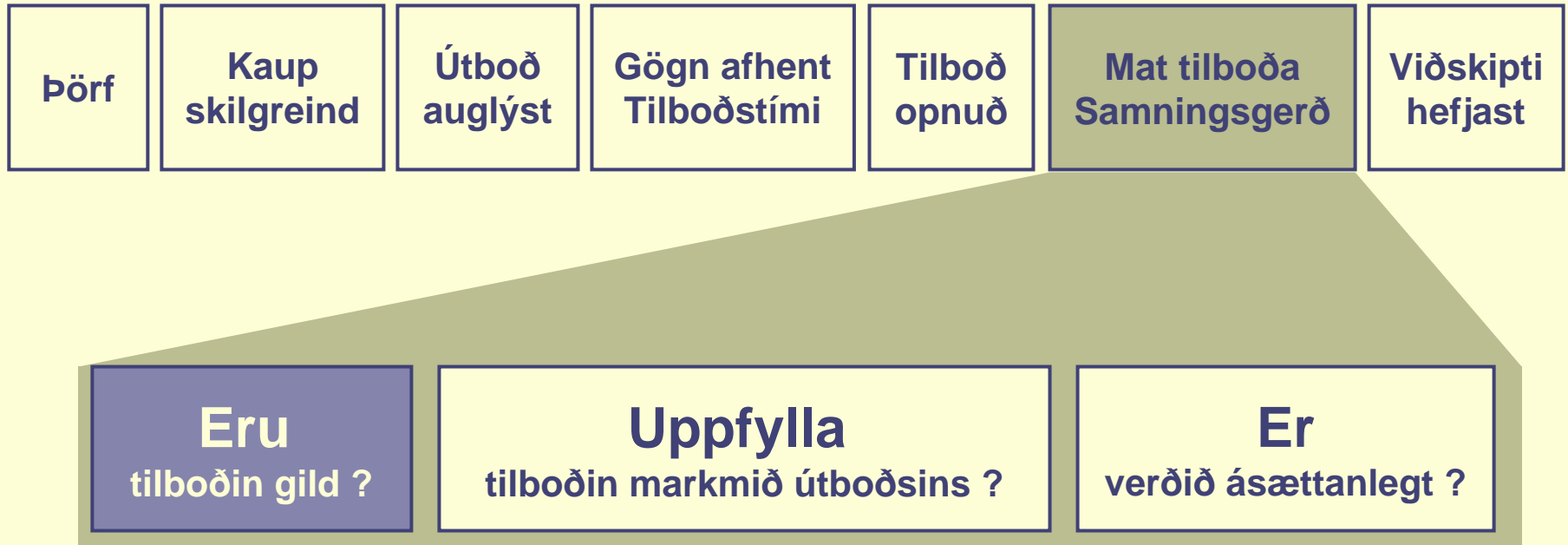
- Nafn bjóðanda
 - Heildartilboðsupphæð
 - Greiðsluskilmálar
 - Afhendingarskilmálar
 - Eðli frávíkstilboðs.
 - Rammamatchingar
-

Form tilboða og annarra gagna

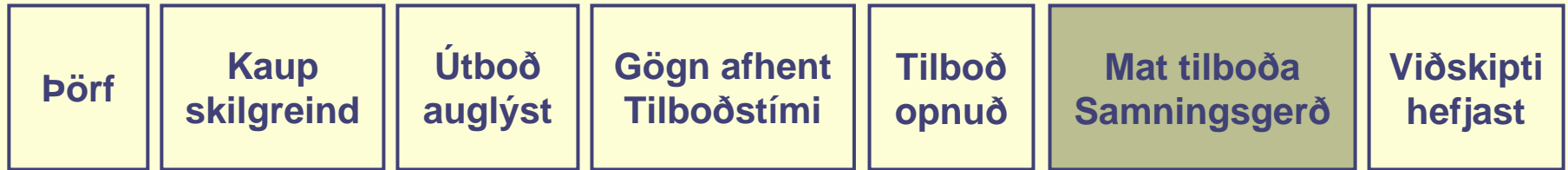
- Skrifleg
 - Afhent umsjónarmanni útboðs eða send í pósti
 - Heimilt að ákveða að leggja fram með öðrum hætti ef leynd er tryggð og unnt er að staðreyna móttöku og móttökutíma (nútímafjarskiptatækni)
 - Heimilt að svar með öðrum hætti en skriflega
-

Útboðsferlið

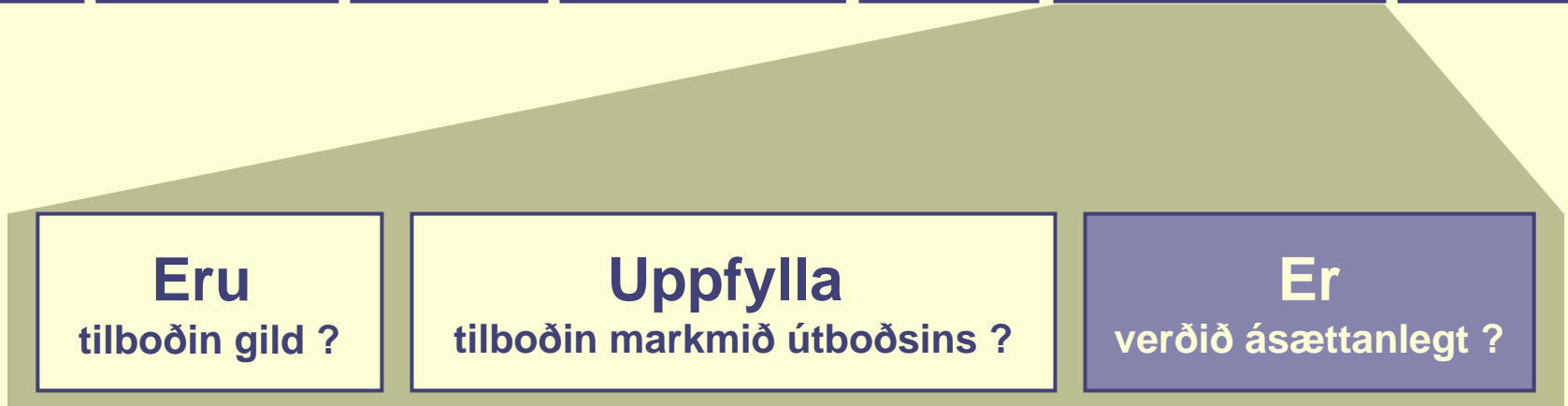
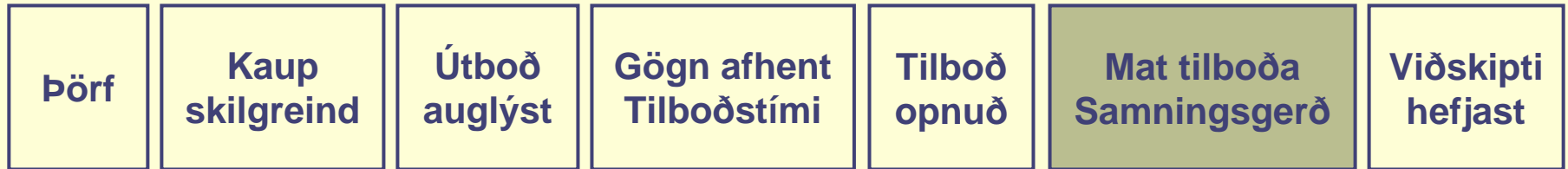
Formkröfur útboðsins - gögn sem fylgja tilboði - framsetning
Kröfur til bjóðenda - hæfni til að ljúka verkefninu - fjárhagslegt bolmagn

Útboðsferlið

Vörur - Þjónusta - Verkefni
Væntingar kaupanda - virkni - gæði - lok

Útboðsferlið

Kostnaðaráætlun - heildarkostnaður / líftímakostnaður
Framsetning tilboðs - aukaverk

Mat tilboða

- gilt / ógilt
 - hæfur / óhæfur
 - hagstæðast / lægst
-

Mat á hagstæðasta tilboði

- Það tilboð sem best fullnægir kröfum bjóðanda samkvæmt kröfum útboðsins
 - Óheimilt að meta á grundvelli annarra forsendna en fram koma í útboðsgögnum
-

Kostnaðaráætlun

- Æskilegt að kostnaðaráætlun liggi fyrir, t.d. Gefur fast land fyrir höfnun tilboðs ef verð reynist hærra og eins getur verið verið grundvöllur heimildar til samningskaupa án auglýsingar
-

Upplýsingar eftir opnun tilboða

- Skýringarviðræður
- Vottorð / skjöl

Óeðlilega lág tilboð

- Ef tilboð vegna tiltekins verksamnings virðast vera óeðlilega lág miðað við framkvæmdir skulu samningsyfirvöld skriflega óska eftir nánari upplýsingum um þá þætti tilboðsins sem þau telja skipta máli og sannreyna þessa þætti í ljósi framkominna skýringa, áður en þau hafna slíkum tilboðum.
-

Tilboði hafnað

- Samið við annan
- Gildistími tilboðs runninn út

Rökstuðningur höfnunar

- Bjóðandi á alltaf rétt á rökstuðningi
 - Rökstuðningur skal liggja fyrir eigi síðar en 15 dögum eftir beiðni
 - Kaupandi skal tilkynna bjóðendum eins fljótt og kostur er niðurstöðu útboðs eða forvals
 - Ef ákveðið að hafna öllum tilboðum og láta nýtt útboð fara fram skal rökstuðningur fylgja
-

Tilboð samþykkt

- Skriflega innan gildistíma
 - Bindandi samningur
 - Pöntun / samningur
-

Áhrif EES á opinber innkaup

Skyldur opinberra kaupenda

þjóða út vörur- og þjónustukaup og framkvæmdir yfir ákv. upphæðum skv. lögum um opinber innkaup og EES tilskipun

Ef ekki, hvað þá?

ESA

Kærunefnd útboðsmála

Heimasíður

- Réttareheimild
- <http://www.rettarheimild.is/>
- <http://www.stjr.is>
- Utanríkisráðuneyti - EES gerðir- opinber innkaup
- Fjármálaráðuneytið – lög og reglugerðir – opinber innkaup
- <http://www.rettarheimild.is>
- Fjármálaráðuneyti – kærunefnd útboðsmála
- <http://www.hm-treasury.gov.uk/>
- Einkaframkvæmd í UK
- <http://www.ogc.gov.uk/>
- Opinber innkaup í UK
- <http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en>
- Evrópudómstóllinn leitarvél

Dómar EU dómstólsins

- 81/98 Alcatel Austria AG
 - Tilkynna niðurstöðu áður en bindandi samningur er gerður
 - 380/98 University of Cambridge
 - Að mestu leyti rekin á kostnað er 50%, bein fjárframlög, ýmsir styrkir svo sem rannsóknarstyrkir, árlega er fjárhagsár
 - 513/99 Concordia Bus Finland OY Ab
 - Umhverfispættir heimilir
 - 79/94 Gríska ríkið
 - Heimilt að gera rammamninga enda þótt magn væri ótiltekið
-

Kærunefnd útboðsmála

- **Ný fjárhagskerfi fyrir ríkissjóð 5/2001**
 - mati á tilboðum að því er varðar mat á gæðum lausna, þ.m.t. tilboða í kennslu, verið ábótavant, einkunnagjöf fyrir verð áfátt að því leyti, að ekki var tekið tillit til greiðslukjara. Loks telur nefndin að kærða hafi verið rétt að að geta innbyrðis vægis matsþátta í útboðsskilmálum útboðsskilmálar ekki verið svo vandaðir sem æskilegt hefði verið. Verður því að telja að framkvæmd útboðs nr. 12576 hafi verið svo áfátt, að verulegum vafa sé undirorpið að hagstæðasta boði hafi verið tekið. Þá telur nefndin að kærði hafi vanrækt útboðsskyldu sína að því er varðar vaktakerfi fyrir heilbrigðisstofnanir og þjónustu við hinn keypta hugbúnað. Telur nefndin því að kærandi eigi rétt til skaðabóta úr hendi kærða.
 - Úrskurðarnefnd telur að kærði hafi bakað sér skaðabótaskyldu gagnvart kæranda
 - Kærði greiði kæranda 600.000 krónur vegna kostnaðar við að hafa kærana uppi.
-

Kærunefnd útboðsmála

- **Útboðsskylda Flugstöðvar Leifs Eiríkssonar ehf.**
 - **Kærði byggir á því í málinu að 6. gr. laga um opinber innkaup nr. 94/2001 nái til félagsins.**
 - Hagnýtingu landsvæðis í þeim tilgangi, að leggja til flugstöðvar
 - Í XVI. Viðauka, og þar með I. til X. viðauka tilskipunar nr. 93/39/EBE, er kærða ekki getið sem þess aðila sem leggur til flugstöðvar, heldur einvörðungu Flugmálastjórnar. Verði því ekki séð að reglugerð nr. 705/2001 eigi við um kærða. Verður því farið með mál þetta á grundvelli laga um opinber innkaup nr. 94/2001.
-

Nýjar tilskipanir EBE varðandi opinber innkaup

Nýjar tilskipanir hafa verið
samþykktar í Brussell eiga að taka
gildi eigi síðar en í lok janúar 2007

Heimilt að innleiða þær fyrr

Mörg ákvæðanna eru skýringar á
gildandi framkvæmd tilskipananna
t.d. rammamningsákvæði

Ein tilskipun

Ein tilskipun kemur í stað þriggja
áður

Vörur, þjónusta og framkvæmdir

Veitustofnanir verða með sér
tilskipum

Nýmæli

Rammamningsákvæði

Samkeppnisviðræður

Ákvæði um rafræn innkaup
(e-auction og dynamic purchasing
system)

Skýringar vegna
umhverfissjónarmiða og
félagslegra

Viðmiðunarmörkum fækkað

Vöru- og þjónustukaup:

Ríki: eur 162.000 (14 m.kr.)

Sveitarfélög: 249.000 (21,6 m.kr.)

Framkvæmdir: 6.242.000 (543
m.kr)

Endurskoðað á tveggja ára fresti

Fjarskiptapjónusta þjónusta

Fellur nú undir A-þjónustuflokk og er þar af leiðandi útboðsskyld

Ástæða: er um samkeppnismarkað að ræða varðandi framboð á þessari þjónustu

Kynningarauglýsingar

- Kynningarauglýsingar eins og áður en hægt að birta á netinu “Buyer-profile” (þarf að senda afrit til ESA/Commission)
 - Hægt að stytta tíma eins og er í dag
-

Hæfni bjóðenda (í lokuðun útboðum/samningskaupum og samkeppnisviðræðum

Í auglýsingu verða að koma fram
“rules and criteria” vegna vals á
þeim sem boðin verður þátttaka
og fjöldi væntanlegra
þáttakenda, stigamatskerfi þarf
aðeins að vera í gögnum

Vís skal frá

- Spilling, svik og peningapvætti, skal vísa frá, en verða að hafa verið dæmdir (final judgement), ekki skylt að biðja um gögn nema um grun sé að ræða
 - Aðildarríki setja nánari skilyrði t.d. varðandi tímabil
 - Önnur fjárhagsatriði óbreytt
-

Val á bjóðanda

Valkriteria verður að varða það sem verið er að kaupa (Concordia Buses)

Kriteria sem ekki tengist því sem á að kaupa er óheimil

Rammamningar

Ákvæði um rammamninga var
ekki áður var byggt á dómi

4 ár hámarks tími

mögulegur lengri tími, varðar efni
samningsins

Rammamningar

- Ef rammamningur gerður við fleiri en eitt fyrirtæki skulu rammamningshafar vera a.m.k. þrír, enda séu í fyrir hendi nægilega mörg fyrirtæki í rammamningsútbóði sem fullnægja hæfisskilyrðum og/eða tilboð sem fullnægja skilmálum rammamningsútbóðsins.
 - Heimilt að gera einstaka samninga á grundvelli rammamnings við þau fyrirtæki sem eru aðilar rammamnings
-

Einstakir samningar á grundvelli rammamarknaða við fleiri fyrirtæki

Ef skilmálar rammamarknaðs eru að einhverju leyti óákveðnir er heimilt að láta fara fram samkeppni á milli rammamarknaðshafa, eftir atvikum eftir að skilmálar eða tæknilegar kröfur hafa verið skýrðar nánar, eftir eftirfarandi reglum:

- Skrifleg samkeppni
 - Tilboðsfrestur nægjanlega langur
 - Tilboð skrifleg og efni þeirra trúnaðarmál þar til tilboðsfrestur rennur út
 - Valið á milli tilboða á grundvelli valforsendna sem fram hafa komið í skilmálum rammamarknaðs
-

Einstakir samningar á grundvelli rammamarknaðarinnar við eitt fyrirtæki

- Einstakir samningar rúmast innan skilmála rammamarknaðarinnar.
 - Heimilt að ráðfæra sig skriflega við rammamarknaðarshafa og óska eftir viðbótum við tilboð hans ef það er nauðsynlegt.
-

Verndaðir vinnustaðir

27. gr.

Heimilt að taka tillit til verndaðra
vinnustaða, þar sem flestir
einstaklinganna geta ekki unnið
undir venjulegum kringumstæðum
Sama ákvæði heimilar að tekið sé
tillit til umhverfissjónarmiða

Samkeppnisviðræður

Þegar um er að ræða sérlega flókna samninga og kaupandi telur að notkun almenns eða lokaðs útboðs séu því til fyrirstöðu að unnt sé að gera samning

Samkeppnisviðræður

- “Sérlega flókin samningur”, þegar ekki er mögulegt að skilgreina tækniforskriftir, sem fullnægt geta þörfum eða markmiðum kaupanda og/eða þegar kaupandi getur ekki skilgreint lagaleg eða fjárhagslega gerð framkvæmdar. Ákvörðun um gerð samnings skal eingöngu tekin á grundvelli forsendna fjárhagslega hagkvæmasta tilboðs. Gæta jafnræðis.
-

Samkeppnisviðræður og samningskaup

Skilyrði fyrir samningskaupum
verða óhjákvæmilega túlkuð
þrengri með tilkomu
samkeppnisviðræður

Samkeppnisviðræður/samningska up

Þegar ekki er hægt að viðhafa
opið eða lokað útbod, ekki hægt
að skilgreina þörfina

Ferill sveigjanlegri

Hægt að ræða nánar skilmála við
einn aðila á lokastigi en má ekki
breyta grundvallaratriðum

Samkeppnisviðræður/samningska up

Ekki heimilt að nota lægsta verð
verður að vera hagstæðasta tilboð
Tilboð þarf ekki að vera endanlegt
þegar viðsemjandi er valin má
semja um einstök atriði

Dynamic purchasing system virk innkaupakerfi

Rammamnings afbrigði

Rafrænt kerfi

Auglýsist í OJ

Byrgjar (bjóðendur) get hafið
þáttöku eftir að ferill er hafinn

Bjóðendur bæta tilboð sín eftir
fyrirfram ákveðnum reglum

Reverse auction

Rafrænn ferill

Ferill sem veitir bjóðendum
möguleika á að bæta boð sín á
grundvelli boða annarra bjóðenda

Réttarúrræði Alcatel dómurinn

2 tilskipanir vegna réttarúrræða í
dag verða endurskoðaðar

Aðkoma áður en samningur er
gerður

10 daga frestur til athugasemda
áður en samningur verður gerður

Samningi verður ekki rift

Kærunefnd

- Skipuð af fjármálaráðherra
 - Formaður og varamaður hans upfylla skilyrði laga til að gegna embætti héraðsdómara, aðrir nefndarmenn reynslu og þekkingu á viðskiptum
 - Óháðir hagsmunum ríkis eða annarra opinberra aðila
-

Hlutverk kæruneftndar

- Að leysa með skjótum og óhlutdrægum hætti úr kærum einstaklinga og lögaðila vegna ætlaðra brota á lögum um opinber innkaup og reglum settum samkvæmt þeim
 - Nefndin er sjálfstæð
 - Úrskurðum ekki skotið til annara stjórnvalda
 - Getur látið uppi álit vegna tiltekinna innkaupa
-

Málskotsréttur

- Þeir einstaklingar og lögaðilar sem njóta réttar samkvæmt lögum um opinber innkaup og hafa lögvarða hagsmuni af úrlausn máls

Kærufrestur

- Innan fjögurra vikna frá því kærandi vissi eða mátti vita um ákvörðun, athöfn eða athafnaleysi sem hann telur brjóta á rétti sínum.
 - Kæra skal rökstudd ásamt stuttri lýsingu málsatvika og málsástæðna.
 - Kærunefnd getur beðið frekari upplýsinga
 - Frávísun ef kæra ekki uppfyllir þessi skilyrði
 - Kveða upp úrskurð innan eins mánaðar frá því gögn berast
-

Meðferð kærumála

- Kærða gefin kostur að tjá sig
 - Málflutningur skriflegur
 - Kærunefnd getur krafð aðila um öll þau gögn og upplýsingar er kærana varðar
 - Tómlæti metið í óhag viðkomandi
-

Stöðvun samningsgerðar

- Kærunefnd getur stöðvað til bráðabirgða útboð og gerð samninga
 - Gefur kærða stuttan frest til að tjá sig
 - Aðili máls getur krafði nefndina um rökstuðning ef hann fylgir ekki (báðir aðilar)
-

Úrræði kærunefndar

- Getur fellt úr gildi eða breytt ákvörðun kaupanda
 - Lagt fyrir kaupanda að bjóða út tiltekin innkaup, auglýsa útboð á nýjan leik eða breyta útboðsauglýsingu eða öðrum þáttum útboðsgagna
 - Getur tjáð sig um skaðabótaskyldu en ekki fjárhæð skaðabóta
 - Kærunefnd getur ákveðið að sá sem kæra beinist gegn greiði kæranda kostnað við að hafa kærana uppi
 - Málskostnað fyrir tilefnslausa kæru
 - Heimilt til að leggja á dagsektir allt að
-

Ógilding samninga

- Samningi sem þegar hefur verið gerður verður ekki breytt eða rift
 - Samningur sem er gerður í trássi við stöðvun útboðs er heimilt að ógilda
 - Um samninga fer að öðru leiti eftir almennum reglum
-

Lög um framkvæmd útboða nr. 65/1993

- Lög þessi gilda þegar útboði er beitt til þess að koma á viðskiptum milli tveggja aðila um verk, vöru eða þjónustu
 - Útboð skal auglýsa í blöðum eða útvarpi eða með öðrum almennum hætti þar sem fram kemur hvar útboðsgögn eru til afhendingar
 - Þjóðendur skulu hafa aðgang að upplýsingum sem tilgreina nafn kaupanda eða umboðsmann hans , hvað verið er að bjóða út og fresti
-

Val á tilboði

- 14. gr. Sé um lokað útboð að ræða er aðeins heimilt að taka hagstæðasta tilboði, eða hafna þeim öllum.
 - Sé hagstæðasta tilboð ekki jafnframt það lægsta ber kaupanda að senda bjóðendum greinargerð með rökstuðningi um valið eins fljótt og mögulegt er
-

Bótaábyrgð

- Brot á lögnum leiðir til bótaábyrgðar samkvæmt almennum reglum jafnframt því sem útboðið er í heild sinni lýst ógilt
 - Bótafjárhæð miðast við kostnað við að undirbúa tilboð og að taka þátt í útboði
-